

Sygn. akt V CSK 540/07

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 kwietnia 2008 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Henryk Pietrkowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Grzegorz Misiurek

SSN Katarzyna Tyczka-Rote

Protokolant Izabella Janke

w sprawie z powództwa "Społem" Powszechnej Spółdzielni Spożywców w G.
przeciwko Gminie G.

o złożenie oświadczenia woli,

po rozpoznaniu na rozprawie w Izbie Cywilnej w dniu 16 kwietnia 2008 r.,

skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Apelacyjnego

z dnia 19 lipca 2007 r.,

- 1. uchyla zaskarżony wyrok i oddala apelację strony powodowej,**
- 2. zasądza od strony powodowej na rzecz strony pozwanej kwotę 66.313 (sześćdziesiąt sześć tysięcy trzysta trzynaście) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego i kasacyjnego.**

Uzasadnienie

Sąd Apelacyjny wyrokiem z dnia 19 lipca 2007 r., zmienił oddalający powództwo wyrok Sądu Okręgowego z dnia 13 lutego 2007 r., zobowiązując pozwaną Gminę G. do złożenia oświadczenia woli o oddaniu stronie powodowej w użytkowanie wieczyste na 99 lat szczegółowo opisanej działki gruntu oraz nieodpłatnym przeniesieniu własności pawilonu gastronomicznego położonego na tej działce.

Według dokonanych ustaleń sporna działka, będąca częścią nieruchomości, stanowiącej własność Gminy G., pozostawała w okresie od 1 listopada 1960 r. do 30 czerwca 1976 r. w użytkowaniu przedsiębiorstwa państwowego G. Zakłady Gastronomiczne. Po zlikwidowaniu tego przedsiębiorstwa cały jego majątek przejęty został odpłatnie przez Centralny Związek Spółdzielni Spożywców „Społem” na podstawie uchwały Rady Ministrów z dnia 21 maja 1976 r. Nr 102/76 w sprawie zmian w organizacji handlu wewnętrznego, a następnie przekazany został na rzecz WSS Społem w K., Oddział w G. Od 1 stycznia 1983 r. sporna działka wraz z obiektem gastronomicznym „Z. ” znajduje się w posiadaniu strony powodowej, która jest następcą prawnym WSS „Społem” w K. Strona powodowa od 1992 r. ponosi opłaty za „użytkowanie” mimo że - jak podkreślił Sąd Okręgowy - nigdy prawo użytkowania nie zostało na jej rzecz ustanowione. Jej starania o oddanie gruntu w użytkowanie wieczyste na podstawie art. 2c ustawy z dnia 29 września 1990 r. o zmianie ustawy o gospodarce gruntami i wywłaszczeniu nieruchomości, dalej jako: „ustawa zm.u.g.g.w.n.” (Dz. U. Nr 79, poz. 464 ze zm.), nie zostały uwzględnione przez stronę pozwaną.

Sąd Apelacyjny uznał, że stronie powodowej przysługiwało, przewidziane w art. 2c ust. 2 ustawy zm.u.g.g.w.n. roszczenie o ustanowienie użytkowania wieczystego gruntu oraz o przeniesienie własności znajdujących się na nim budynków. Roszczenie to - zważywszy na uregulowanie przyjęte w art. 205 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami, dalej jako: „u.g.n.” (tekst jedn. Dz. U. z 2004 r. Nr 261, poz. 2603 ze zm.) - aktualnie przysługuje powodowej Spółdzielni na podstawie art. 204 tej ustawy, który jest odpowiednikiem art. 2c ustawy zm.u.g.g.w.n.

Sąd Apelacyjny nie podzielił stanowiska Sądu Okręgowego jakoby strona powodowa nie wykazała przesłanki uwłaszczenia przewidzianej w art. 204 ust. 1 u.g.n. w postaci przysługiwania jej prawa użytkowania. Prawo to - jak podkreślił Sąd Apelacyjny - powstaje nie tylko, jak przyjął Sąd Okręgowy, w drodze decyzji administracyjnej bądź w trybie przepisów kodeksu cywilnego, ale także na podstawie określonych zdarzeń prawnych. W przypadku powstania - jak w rozpoznawanej sprawie - prawa użytkowania *ex lege* nie zawsze jest konieczne potwierdzenie jego powstania dodatkowym aktem decyzyjnym określonego podmiotu. Sąd Apelacyjny uznał, że wydawane w okresie PRL - gdy permanentną cechą stosunków gospodarczych były podmiotowe i majątkowe zmiany organizacyjne osób prawnych, polegające na przekształcaniu osób prawnych oraz dzieleniu, łączeniu i likwidacji majątku takich osób - akty wewnętrzne organów władzy państwowej należy kwalifikować jako źródło powstania użytkowania. Sąd Apelacyjny podniósł, że należy wyklądać wolę wyrażoną w uchwałach organów władzy państwowej w kierunku kreowania ograniczonego prawa rzeczowego (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 sierpnia 1996 r., III CRN 100/96, OSNC 1996, nr 12, poz. 165). Wskazując na: uchwałę Nr 27/233/60 Prezydium Miejskiej Rady Narodowej w G., zawierającą postanowienie o przekazaniu G. Zakładowi Gastronomicznemu w G. obiektu „Z.” (k. 5), protokół zdawczo-odbiorczy (k. 13), zaświadczenie w/w Prezydium z dnia 7 grudnia 1963 r. potwierdzające „pozostawanie w użytkowaniu” spornej działki (k. 14), wpis prawa użytkowania do KW nr [...] (k. 15) - Sąd Apelacyjny uznał uchwałę Rady Ministrów z dnia 21 maja 1976 r. Nr 102/76 za źródło kreujące powstanie prawa użytkowania na rzecz poprzednika prawnego strony powodowej, czego dowodem jest protokół zdawczo-odbiorczy z dnia 30 czerwca 1976 r. (k. 26-33). Innymi słowy uchwała Nr 102/76 stanowiła w istocie tytuł prawny, na podstawie którego poprzednik prawny strony powodowej stał się następcą prawnym (*ex lege*) w zakresie prawa użytkowania. Sąd Apelacyjny podkreślił, że przejęcie majątku i praw było odpłatne ze środków własnych spółdzielczości (k. 34-39, 44-45, 53, 90-93).

Sąd Apelacyjny, dokonując rozróżnienia między pojęciem „zbywalność prawa” i „przenoszalność prawa”, zarówno w drodze następstwa ogólnego, jak i sukcesji szczególnej (por. uzasadnienie uchwały SN z dnia 27 marca 2001 r.,

III CZP 3/01, OSNC 2001, nr 11, poz. 159), stwierdził, że ogólny następca prawny wstępuje w sytuację prawną poprzednika w zakresie przysługujących mu praw, w tym prawa użytkownika. Oznacza to, że poprzedniczka prawna powodowej Spółdzielni była użytkownikiem gruntu w rozumieniu art. 204 ust. 1 u.g.n. od 1976 r. W takiej sytuacji nie można twierdzić, że został naruszony art. 254 k.c. statuujący niezbywalność użytkownika na podstawie odpowiednich czynności prawnych, (por. wyrok SN z dnia 24 marca 2004 r. V CK 350/03, niepubl.). Sąd Apelacyjny podniósł ponadto, że w przypadku, gdy nabycie użytkownika nastąpiło *ex lege* sąd rozstrzygający spór o zobowiązanie strony pozwanej do złożenia oświadczenia woli, nie jest ograniczony odnośnie możliwości dokonywania samodzielnie ustaleń co do istnienia przewidzianych w ustawie przesłanek, od których zależy treść rozstrzygnięcia (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 9 sierpnia 1993 r. III CZP 105/93, OSNCP 1994, nr 3, poz. 57).

Niezależnie od tego powódka mając ekspektatywę prawa ukształtowanego na podstawie wcześniej obowiązującego prawa (art. 2c ustawy zm.u.g.gw.n.) mogła skutecznie - zgodnie z zasadą ochrony praw słusznie nabytych - dochodzić zgłoszonego roszczenia (por. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 10 kwietnia 2006 r., SK 30/04, OTK-A 2006, nr 4, poz. 42). Oznacza to, że choć zasadność powództwa w zasadzie ocenić należało na podstawie nowych przepisów, to jednak art. 205 ust. 1 u.g.n. nie może naruszać praw nabytych na podstawie uchylonej ustawy z 29 kwietnia 1988 r. o gospodarce gruntami i wywłaszczeniu nieruchomości (tekst jedn. z 1991 r. Nr 30, poz. 127 ze zm.) na co - zdaniem Sądu Apelacyjnego - wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 26 lipca 2000 r. I CKN 736/99 (LEX nr 51639).

Skarga kasacyjna pozwanej Gminy oparta została na podstawie naruszenia przepisów postępowania - art. 231 w zw. z art. 233 k.p.c. przez uznanie, że uchwałę R.M. nr 102/76 należy wyklądać w kierunku kreowania przez nią ograniczonego prawa rzeczowego, a także na podstawie przepisów prawa materialnego - art. 10 ustawy z dnia 14 lipca 1961 r. o gospodarce terenami w miastach i osiedlach, dalej jako: „u.g.t.m.o.” (Dz. U. Nr 32, poz. 159) przez uznanie, że przekazanie w użytkowanie terenów państwowych organizacji społecznej (poprzedniczce prawnej powódki) mogło nastąpić bez decyzji

właściwego organu; art. 252 w zw. z art. 254 k.c. przez uznanie, że „prawo zarządu i użytkowania” przysługujące przedsiębiorstwu państwowemu, jako rzekomo ograniczone prawo rzeczowe mogło przejść na powodowa Spółdzielnię w drodze sukcesji uniwersalnej wynikającej z uchwały RM nr 102/76; art. 204 ust. 1 u.g.n. przez przyjęcie, że strona powodowa była w dniu 5 grudnia 1990 r. użytkownikiem gruntu; art. 144 w zw. z art. 44 k.c. w brzmieniu obowiązującym w dniu 21 maja 1976 r. przez uznanie, że likwidacja przedsiębiorstwa państwowego oraz przekazanie jego mienia organizacji społecznej (poprzedniczce prawnej strony powodowej) stanowiło przekształcenie formy prawnej mienia ogólnonarodowego w mienie społeczne (spółdzielcze); art. 2 i art. 2 i art. 64 ust. 2 Konstytucji RP oraz art. 207 u.g.n. w zw. z art. 205 u.g.n. oraz art. 204 w zw. z art. 206 u.g.n. przez uznanie, że stronie powodowej przysługuje ochrona prawa nabytego w postaci ekspektatywy maksymalnie ukształtowanej nabycia prawa użytkowania gruntu na podstawie art. 207 u.g.n. w brzmieniu sprzed nowelizacji dokonanej ustawą z dnia 7 stycznia 2000 r. (Dz.U. Nr 6, poz. 70) w sytuacji, gdy powódka jako podstawę prawną powództwa powołuje art. 204 u.g.n., a ponadto powstanie tej ekspektatywy nie mógł stanowić środek dowodowy w postaci oświadczeń pracowników powódki co do istnienia po stronie powódki prawa użytkowania, który dopuszczony w § 6 ust. 2 i 3 rozporz. RM z dnia 16 marca 1993 r. utracił moc prawną w wyniku wyroku TK z dnia 22 listopada 1999 r. U 6/99 (Dz. U. z dnia 24 listopada 1999 r.).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zaskarżony wyrok wydany został przy założeniu, że: po pierwsze - aktem wewnętrznym organu władzy państwowej, a mianowicie uchwałą Nr 27/233/60 Prezydium Miejskiej Rady Narodowej w G., zawierającą postanowienie o przekazaniu G. Zakładowi Gastronomicznemu obiektu gastronomicznego „Z.” wykreowane zostało na rzecz tego przedsiębiorstwa państwowego ograniczone prawo rzeczowe w postaci użytkowania spornej nieruchomości, po drugie - tak powstałe prawo rzeczowe, po zlikwidowaniu tego przedsiębiorstwa państwowego, przeszło w 1976 r. na poprzedniczkę prawną strony powodowej tj. Centralny Związek Spółdzielni Spożywców „Społem”, a źródłem prawa „kreującym powstanie użytkowania” na rzecz tego Związku była uchwała Nr 102/76 Rady Ministrów z dnia 21 maja 1976 r.

Przytoczona koncepcja prawna powstania prawa użytkowania i jego „przeniesienia” budzi zasadnicze zastrzeżenia z punktu widzenia istoty tego prawa, a także uregulowań prawnych przewidzianych w przepisach powołanych w skardze kasacyjnej. Użytkowanie jest ograniczonym prawem rzeczowym, a więc skutecznym *erga omnes*, ściśle związanym z osobą użytkownika, a w konsekwencji jest prawem niezbywalnym (art. 245 k.c.). Wygasa więc w chwili śmierci osoby fizycznej (art. 266 k.c.) bądź ustania osoby prawnej, na rzecz której prawo to zostało ustanowione (art. 284 w zw. z art. 266 k.c.). Niezbywalności prawa użytkowania nie uchybia jego nabyciu w trybie sukcesji uniwersalnej następującej w wyniku podmiotowych przekształceń organizacyjnych osób prawnych (por. uchwałę SN z dnia 18 stycznia 1993 r., III CZP 163/92, OSNC 1993, nr 7-8, poz. 123 oraz uchwałę SN z dnia 14 stycznia 1998 r., I CKN 572/97, OSNC 1999, nr 1, poz. 3). Możliwość taka realizuje się w sytuacji - która w stanie faktycznym sprawy nie wystąpiła - gdy osoba prawna, będąca użytkownikiem (np. spółdzielnia) wskutek zmian organizacyjnych ulega podziałowi, łączeniu się itp.).

W świetle ustaleń dokonanych w sprawie przyjąć należy, że prawo użytkowania spornej nieruchomości nigdy nie powstało. Nie przysługiwało ono przedsiębiorstwu państwowemu – G. Zakładom Gastronomicznym. Uchwałę Nr 27/233/60 Prezydium Miejskiej Rady Narodowej w G., zawierającą postanowienie o przekazaniu G. Zakładowi Gastronomicznemu obiektu „Z.” nie należy traktować jako źródło powstania *ex lege* użytkowania na rzecz tego przedsiębiorstwa, lecz jako akt prawny przekazujący sporną nieruchomość w tzw. zarząd operatywny. Okoliczność, że w różnych dokumentach używano określenia, że sporna nieruchomość pozostaje w użytkowaniu G. Zakładów Gastronomicznych, nie oznacza, że podmiotowi temu przysługiwało użytkowanie jako ograniczone prawo rzeczowe. Ujawniony w księdze wieczystej prowadzonej dla przedmiotowej nieruchomości w dziale II tej księgi zwrot „zarząd i użytkowanie” nie oznaczał ustanowienia dla przedsiębiorstwa państwowego prawa rzeczowego jakim jest użytkowanie, skoro w utrwalonych poglądach doktryny i judykatury uprawnienia przedsiębiorstwa państwowego w stosunku do mienia państwowego, zwane „zarządem i użytkowaniem” lub „zarządem operatywnym”, nie stanowiły ograniczonego prawa rzeczowego. Swoisty charakter „zarządu i użytkowania”

ustanowionego na rzecz jednostki państwowej polegał na tym, że dawał on (tj. zarząd) jednostce państwowej prawo wykonywania własności państwowej w imieniu własnym, a więc na zewnątrz w stosunkach z osobami trzecimi. Sąd Najwyższy w okresie poprzedzającym zmianę ustroju dokonaną w 1989 r. w swych judykatach podkreślał, że z konstytucyjnej zasady niepodzielności socjalistycznej własności ogólnonarodowej, przysługującej wyłącznie Państwu wynika, że użytkowanie przez jednostki państwowe terenów państwowych nie ma charakteru ograniczonego prawa rzeczowego (por. postanowienie SN z dnia 14 czerwca 1963 r., I CR 336/63, OSNCP 1964, poz. 223; uchwała SN z dnia 10 stycznia 1968 r., III CZP 93/67, OSNCP 1969, nr 2, poz. 21).

Sąd Apelacyjny dochodząc do wniosków przeciwnych, zakładających przysługiwanie G. Zakładom Gastronomicznym prawa rzeczowego w postaci użytkowania, które po zlikwidowaniu tego przedsiębiorstwa - jak uznał ten Sąd - przeszło na poprzedniczkę prawną strony powodowej, a więc Centralny Związek Spółdzielni Spożywców „Społem” naruszył art. 252 w zw. z art. 254 k.c. a także art. 144 k.c. w zw. z art. 44 k.c. w brzmieniu obowiązującym w dniu 21 maja 1976 r., tj. w dacie wydania uchwały Rady Ministrów nr 102/76. Uchwała ta, podobnie jak uchwała Nr 27/233/60 Prezydium Miejskiej Rady Narodowej w G., nie będąc aktem prawnym powszechnie obowiązującym nie mogła stanowić „źródła kreującego powstanie prawa użytkowania”, nie mogła regulować i nie regulowała problematyki przekazywania terenów między jednostkami państwowymi a spółdzielczymi w sposób odmienny od zasad i trybu określonego w przepisach ustawy z dnia 14 lipca 1961 r. o gospodarce terenami w miastach i osiedlach. Rozstrzygnięcie zawarte w zaskarżonym wyroku narusza - jak trafnie zarzuciła strona skarżąca - art. 10 u.g.t.m.o. przez uznanie, że przekazywanie w użytkowanie terenów państwowych organizacji społecznej, jaką był Centralny Związek Spółdzielni Spożywców „Społem” mogło nastąpić bez decyzji właściwego do spraw gospodarki komunalnej i mieszkaniowej organu prezydium rady narodowej. Podnieść należy, że ustanowienie użytkowania na rzecz Centralnego Związku Spółdzielni Spożywców „Społem” wymagało wydania decyzji administracyjnej zgodnie z art. 10 u.g.t. Bez takiej decyzji prawo to nie mogło powstać (por. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 22 listopada 1999 r., U 6/99, OTK 1999, nr 7, poz. 159).

Treść uzasadnienia zaskarżonego wyroku wskazuje, że przyczyną koncepcji przyjętej przez Sąd Apelacyjny było pominięcie różnic jakie zachodzą między „zarządem i użytkowaniem” ustanowionym na rzecz jednostki państwowej, a użytkowaniem przysługującym organizacji społecznej (m.in. spółdzielni), rozważając natomiast kwestie przenoszalności prawa użytkowania Sąd Apelacyjny nie tylko bezzasadnie uznał, że ono w ogóle przysługiwało G. Zakładom Gastronomicznym, ale także bezzasadnie zastosował do stanu faktycznego niniejszej sprawy reguły przejścia takiego prawa zawarte w przepisach szczególnych poświęconych prawu spółdzielczemu, mających zastosowanie w przypadku podziału lub łączenia spółdzielni. Przepisy te (art. 70 ustawy z dnia 17 lutego 1961 r. o spółdzielniach i ich związkach, Dz. U. Nr 12, poz. 61 ze zm.; art. 111 Prawa spółdzielczego) mają charakter *lex specialis*, jako stanowiące wyjątek od zasady niezbywalności użytkowania wyrażonej w art. 254 k.c., podlegają więc ścisłej wykładni. Nie mogą mieć zastosowania do podmiotów o innym ustroju organizacyjno-prawnym (por. uchwałę SN z dnia 19 lipca 1996 r., III CZP 78/96, OSNC 1996, nr 10, poz. 135; wyrok SN z dnia 28 czerwca 2005 r., I CK 801/04, OSNC 2006, nr 5, poz. 90; wyrok SN z dnia 7 stycznia 1997 r., I CKN 41/96, OSNC 1997, nr 5, poz. 59). Trafnie zatem strona skarżąca podniosła w skardze kasacyjnej, że dekret z dnia 26 października 1950 r. o przedsiębiorstwach państwowych, stanowiący ustawowe źródło uchwały Rady Ministrów nr 102/76, przyznał temu organowi w odniesieniu do G. Zakładów Gastronomicznych jedynie kompetencje do jego likwidacji, nie uprawniał jej natomiast do tworzenia regulacji w zakresie przekazywania terenów państwowych jednostkom spółdzielczym. Uchwała ta nie mogła też być źródłem sukcesji uniwersalnej. Potwierdzeniem tej tezy są wypowiedzi w orzecznictwie, stwierdzające, że sukcesja uniwersalna nie podlega domniemaniu i musi wywodzić się z ustawowego źródła (wyrok NSA z dnia 6 lipca 1999 r., I SA 1632/98, LEX nr 48518) oraz że uchwała RM z dnia 102/76 nie regulowała spraw przekazywania terenów pomiędzy jednostkami państwowymi a spółdzielczymi (wyrok NSA z dnia 24 stycznia 1992 r., I SA 1268/91, ONSA 1993, nr 3, poz. 57).

Za zasadny uznać należało także zarzut naruszenia art. 204 ust. 1 u.g.n. przez jego zastosowanie. Przesłanką powstania na rzecz spółdzielni roszczenia

o ustanowienie użytkowania wieczystego jest przysługiwanie jej ograniczonego prawa rzeczowego użytkowania. Jak wykazano użytkowanie przedmiotowej nieruchomości nie istniało w okresie, gdy znajdowała się w „zarządzie i użytkowaniu” przedsiębiorstwa państwowego – G. Zakładów Gastronomicznych, nie powstało także na rzecz Centralnego Związku Spółdzielni Spożywców „Społem”, ani na rzecz strony powodowej, bowiem powodowa Spółdzielnia nie przedstawiła decyzji administracyjnej kreującej takie prawo, ani też umowy wymagającej zachowania formy notarialnej dla oświadczenia właściciela o ustanowieniu prawa użytkowania, nie udowodniła też - wbrew pogładowi wyrażonemu w zaskarżonym wyroku - że prawo użytkowania powstało w drodze sukcesji uniwersalnej lub *ex lege*. Przesłanka roszczenia o ustanowienie użytkowania wieczystego nie została więc spełniona. Oznacza to, że brak było podstaw do uwzględnienia powództwa na podstawie art. 204 u.g.n.

Za uwzględnieniem powództwa nie przemawiała - wbrew stanowisku Sądu Apelacyjnego - także zasada ochrony praw słusznie nabytych. Wejście w życie art. 204 u.g.n., którego odpowiednikiem był art. 2c ustawy zm.u.g.g.w.n., nie oznaczało wprowadzenia rozwiązań mniej korzystnych. Przeciwnie, sytuacja adresatów normy zawartej w art. 204 u.g.n. stała się korzystniejsza, bowiem przedłużony został termin do złożenia wniosków w celu zrealizowania roszczenia o ustanowienie prawa użytkowania wieczystego a ponadto roszczenia powstałe przed wejściem w życie art. 204 u.g.n. realizowane były na podstawie tych nowych korzystniejszych rozwiązań. Z tych względów powodowa Spółdzielnia nie mogła utracić rzekomo powstałego na jej rzecz prawa (w istocie nigdy nie powstało).

Nie utraciła też ekspektatywy takiego prawa ukształtowanej na gruncie wcześniej obowiązującego art. 2c ustawy zm.u.g.g.w.n. (tj. roszczenia o ustanowienie użytkowania wieczystego nieruchomości) w sytuacji gdy powódka jako podstawę prawną powództwa powołała art. 204 u.g.n. nie zaś art. 2c ustawy zm.u.g.g.w.n., a ponadto powódka nie wykazała - jak trafnie podkreślił Sąd Okręgowy - przysługiwania jej prawa użytkowania nie tylko za pomocą środka dowodowego w postaci oświadczeń pracowników powódki co do istnienia po stronie powódki prawa użytkowania, ale także za pomocą innych środków dowodowych. Pozbawienie zatem przez Trybunał Konstytucyjny (wyrok TK z dnia

22 listopada 1999 r. U 6/99) mocy prawnej § 6 ust. 2 i 3 rozporz. RM z dnia 16 marca 1993 r. w sprawie przepisów wykonawczych dotyczących uwłaszczania osób prawnych nieruchomościami będącymi dotychczas w ich zarządzie lub użytkowaniu (Dz. U. Nr 23, poz. 97), który przewidywał możliwość stwierdzenia prawa użytkowania nieruchomości na podstawie zeznań świadków lub oświadczeń stron, nie spowodowało powstania dla powódki sytuacji mniej korzystnej.

Z przytoczonych względów należało uchylić zaskarżony wyrok i orzec co do istoty sprawy przez oddalenie apelacji strony powodowej (art. 398¹⁶ k.p.c.). O kosztach postępowania apelacyjnego oraz kasacyjnego orzeczono zgodnie z art. 98 § 1 i 3 w zw. z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c.

/tp/

kg